

Klimatkontrakt 2030

Mellan Linköpings kommun och myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

VERSION 2022

Innehåll

1. Syftet med Klimatkontrakt 2030	4
2. Parter	4
3. Kommunens åtaganden	4
3.1. Kommunens klimatmål	4
3.2. Strategi	5
3.3. Organisation och ledning	6
3.4. Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare	7
3.5. Klimatinvesteringsplan	10
3.6. Digitalt stöd för genomförandet	11
3.7. Innovationsnav för klimatneutrala kommuner	12
3.8. Klimatanpassning	13
3.9. Klimatsmart mobilitet	14
3.10. Rapportering och uppföljning	16
4. Viable Cities åtaganden	16
4.1. Bättre regler	16
4.2. Innovationer	16
4.3. Samordnad finansiering	17
4.4. Samspel med EUs mission klimatneutrala städer	17
5. Myndigheternas åtaganden	17
5.1. Lärande arbetssätt för policyutveckling	18
5.2. Stöd till forskning, innovation och utveckling	18
5.3. Samordnad finansiering	19
5.4. Deltagande i europeiska initiativ för hållbara städer	19
6. Strategiska utvecklingsprojekt 2023	20
6.1. Systemdemonstration	20

6.2. Konkurrenskraft och finansiering.....	21
6.3. Medborgarengagemang.....	21
6.4. Mission klimatneutrala städer 2030 internationellt.....	22
7. Gemensamt arbete kring uppföljning, utvärdering och uppdatering.....	22
7.1. Viktigaste uppdateringar för kommunen.....	22
7.2. Mest angelägna erfarenheter att dela för kommunen.....	24
7.3. Viktigaste uppdateringar för Viable Cities.....	25
7.4. Viktigaste uppdateringar för myndigheterna.....	26
8. Kontraktet.....	29
Klimatkontrakt 2030.....	30
Bilaga 1 – länkar till dokument.....	31

1. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med detta Klimatkontrakt är att öka tempot i klimatomställningen i städer inom ramen för Agenda 2030 och samtidigt bidra till återhämtningen i svensk ekonomi i kölvattnet av corona-pandemin. Klimatkontraktet uttalar parternas avsikt att höja ambitionen inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Klimatkontraktet ger även Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städers klimatomställning. Detta ska uppnås genom ömsesidiga och långsiktiga åtaganden om insatser från de undertecknande statliga myndigheternas, innovationsprogrammet Viable Cities och kommunens sida enligt följande.

2. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- Linköpings kommun.
- Myndigheterna: Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Verket för innovationssystem (Vinnova), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket.
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities.¹

3. Kommunens åtaganden

3.1. Kommunens klimatmål

Linköpings kommun satte redan år 2012 det ambitiösa klimatmålet att bli koldioxid-neutralt 2025. I nyantagna Klimat- och energiprogrammet (2022-2030) är detta kvar som ett etappmål och det långsiktiga klimatmålet är att **Linköpings kommun ska bidra till att kommungeografin ska uppnå netto-noll växthusgasutsläpp senast 2045**. Målet uttrycker därmed Linköpings ambition att ta ännu större ansvar och växla upp det lokala klimatarbetet. Genom att delta i Viable cities Klimatneutrala städer 2030 ska Linköping tillsammans med 22 andra städer dessutom agera föregångare för att skapa klimatneutrala städer med ett gott liv inom planetens gränser till 2030.

Det långsiktiga målet ska uppnås genom att minska växthusgasutsläppen med minst 85 procent jämfört med 1990 års nivåer samt genom så kallade kompletterande åtgärder motsvarande upp till 15 procent av 1990 års utsläppsnivåer. Två etappmål fungerar som kontrollstationer på vägen mot det långsiktiga målet om netto-noll

¹ Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram som finansieras av Energimyndigheten, Vinnova och Formas. Programmet har en löptid från 2017 till 2030 och har cirka 130 medlemmar, Vårdorganisation är KTH.

växthusgasutsläpp 2045. Förutom koldioxidneutralt år 2025 ska Linköping år 2030 ha minskat de totala växthusgasutsläppen med 70 procent jämfört med 1990 års nivåer.

För att möjliggöra en uppväxling av klimatarbetet som omfattar samtliga växthusgaser kraftsamlar Linköping inom följande insatsområden:

- Energi- och klimateffektiva bostäder, lokaler och verksamheter.
- Klimateffektiv bygg och anläggning.
- Hållbar mobilitet och resurseffektiva transporter.
- Proaktivt arbete för negativa utsläpp.
- Produktion och distribution av förnybar och robust el, värme och kyla.

Arbetet bedrivs såväl internt som i samverkan med olika aktörer. För att lyckas utvecklar Linköping, med kunskapsstöd från Viable cities, ett missionsorienterat arbetssätt med klimatmålen i sikte.

Klimat- och energiprogrammet innehåller även ett antal principiella ställningstaganden exempelvis att kommunkoncernen ska verka för en omställning till cirkulär ekonomi och delningsekonomi vilket omfattar Linköpings kommun, såväl som organisation som geografisk plats. Linköping ska även – såväl inom den egna verksamheten som utanför kommunorganisationen – bidra till reducerade konsumtionsbaserade utsläpp.

3.2. Strategi

Linköping befinner sig i ett spännande utvecklingsskede där många positiva faktorer bidrar till växtkraft och framtidstro. Många stora stadsutvecklingsprojekt pågår och nya samhälls- och affärsmodeller är under utveckling. Allt för att skapa en så resursmart och livsvänlig stad som möjligt. Den kommunala rådigheten över de aktiviteter och investeringar som behöver göras för att Linköpings klimatmål ska uppnås är en viktig, men begränsad del. Engagemang och delaktighet från näringsliv, civilsamhälle och invånare är dock avgörande för att klimatmålen som helhet ska uppnås.

Kommunkoncernen ska fungera som det goda exemplet genom att visa vägen och inspirera. Det finns även ett uppdrag att kommunen utifrån sin rådighet ska använda alla tillgängliga verktyg för att främja och ge förutsättningar för invånare och näringsliv att göra klimatmedvetna val. Även regionala förutsättningar samt nationella och internationella styrmedel har en betydande roll för klimatomställningstakten.

Linköpings kommun mobiliserar under 2022 grupper inom det lokala näringslivet, civilsamhället och invånarna i processen att ta fram Klimat- och energiprogrammets handlingsplan med aktiviteter som ska leda till att klimatmålen nås. Det handlar dels om att förankra och ge förståelse för klimatmålen och den omställning som måste

ske. Det handlar även om att fånga upp idéer och identifiera vem som bör göra vad för att säkerställa att nödvändiga aktiviteter genomförs och att de verkligen bidrar till önskade resultat. I processen jobbar vi in tydliga dimensioner kring digitalisering, systeminnovation och klimatinvesteringsbehov. Vid val och formulering av aktiviteter integreras tydliga rättviseperspektiv, bland annat avseende barn, jämställdhet och jämlikhet. Hänsyn tas även till de olika förutsättningarna som finns för klimatomställningen, exempelvis mellan stad och landsbygd. Rätt utfört ska Linköpings klimatomställning leda till en positiv inverkan på linköpingsbornas livskvalitet och ett gott näringslivsklimat.

3.3. Organisation och ledning

Såväl målet om koldioxidneutralt Linköping 2025 som det långsiktiga målet om netto-noll 2045 har antagits i bred politisk enighet i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen har ansvar för samordning och utveckling av det strategiska klimatomställningsarbetet och för uppföljning av målen inom Linköpings kommun. Samtliga kommunala bolag, nämnder och förvaltningar har ansvar för att integrera klimatfrågorna i beslut, processer och verksamhetsplanering.

Delar av kommunens verksamhet drivs i aktiebolagsform och dessa ska, liksom kommunens övriga verksamhet, arbeta för Linköpings kommuns värdegrund, politiska program och mål. De gemensamma och särskilda ägardirektiven för respektive dotterbolag är tillsammans med övriga styrdokument ett starkt verktyg för styrningen av dessa, inte minst relaterat till missionen om ett koldioxidneutralt Linköping och de mer långsiktiga klimatmålen.

För övergripande strategiskt samordningsarbete finns hållbarhetsenheten på kommunledningsförvaltningen. På miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen finns en klimatenhet vilka arbetar med operativt och projektdrivet genomförande av det strategiska klimatomställningsarbetet främst inom energieffektivisering och hållbar mobilitet.

Inom kommunen och kommunkoncernen finns omställningsfunktioner och grupperingar på tjänstepersonnivå med mandat, samverkans- och påverkansmöjlighet kopplat till Linköpings klimatomställningsarbete, exempelvis:

- Forum för social hållbarhet respektive Forum för ekologisk hållbarhet inom kommunen, där förvaltningsrepresentanter med mandat från sina ledningsgrupper sammankallas av hållbarhetsenheten. Emellanåt med deltagande från kommunägda bolag.
- Hållbarhetsforum för hållbarhetschefer respektive hållbarhetsansvariga inom kommunen och kommunägda bolag.

- Upphandlingsenheten och upphandlingsnätverket inom kommunen/koncernen vilket stöds av hållbarhetsenheten avseende miljö-/klimat- respektive sociala krav.
- Linköpingsgruppen- ett koncernövergripande finansiellt samverkansforum för utveckling av instrument som ger möjlighet att styra kapital till klimat- och miljö- vänliga investeringar exempelvis gröna obligationer.

Inom kommunen har en klimatgrupp initierats under året för att bättre länka processer såsom framtagande av Klimat- och energiprogrammets handlingsplan, Linköpingsinitiativet och åtagandena inom Viable cities.

Linköpings kommun är en av få kommuner i Sverige som inrättat ett klimatråd (2019–2022) bestående av ledamöterna i kommunstyrelsens strategiska utskott samt fyra externa ledamöter från Linköpings universitet, SMHI och VTI. Rådet har behandlat strategiska frågor inom miljö- och klimatområdet och de externa ledamöterna ska bistå med expertkompetens, omvärldsbevakning och rådgivning kopplat till kommunens arbete och mål inom klimatområdet. Klimatrådet har även varit en remissinstans i utvecklingen av Linköpings klimat- och energiprogram och kommande handlingsplan. Från och med 2023 kommer tematiska kommunstyrelsesammanträden hållas med möjlighet till fördjupade dialoger inom ekologisk hållbarhet.

Under året har Linköpings kommun kunnat växla upp klimatomställningsarbetet genom Viable cities, Klimatneutrala städer 2030 och det stöd och utbyte som det medfört. Lokala projektparter är Linköpings universitet, RISE, Linköpings Science Park, Sankt kors fastigheter AB och Campushallen/LSIF. Parterna har gemensamt skapat ett omställningsteam vilket bland annat har som uppdrag att underlätta och accelerera omställningen och skapa en bred delaktighet och engagemang kring Linköpings klimatomställningsarbete med fokus på medborgare, civilsamhälle, näringsliv och akademi.

Linköpings kommun avser att:

- Utifrån befintliga forum vidareutveckla strukturen och processerna för omställningsfunktioner internt inom kommunen samt mellan kommun och medborgare, civilsamhälle och näringsliv. Detta för att systematiskt implementera lärdomar och arbetssätt som främjar ökad systeminnovation för en accelererad klimatomställning. Det innebär till exempel att utveckla en klimatinvesteringsplan med utgångspunkt från kommunens klimathandlingsplan och budgetprocess. Det innebär även att ytterligare få in klimatomställnings- och anpassningsfrågor i den fysiska planeringsprocessen.

3.4. Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare

Linköping är en plats där idéer blir verklighet och där samverkan och samskapande anses vara nyckeln till en lyckad klimatomställning. Regionen och Linköping ligger långt framme med många innovations- och utvecklingsmiljöer och väletablerade

stödsystem som fångar invånarnas idéer och gör dem till verklighet i form av nya företag, verksamheter, arbetssätt och projekt. Företag samarbetar med andra företag och akademi, näringsliv, civilsamhälle och politik samverkar för stadens och allas bästa.

Samverkan med näringsliv och akademi

Många världsledande innovationer har utvecklats i Linköping och här finns en lång tradition som platsen där affärer och kunskap går hand i hand. En väletablerad och framgångsrik samverkan finns mellan kommunen, regionen, Linköpings universitet och näringslivet. Det är en stor fördel när Linköping samlar och växlar upp klimatomställningstakten.

Idéer och möjligheter föds, växer och utvecklas där människor möts. Flera olika företagsmiljöer, kunskapskluster och samverkansarenor med tydlig koppling till klimat- och energiomställning, främjar innovationskraften och bidrar till framtida tillväxt och lyfskraft i Östergötland och Linköping, exempelvis:

- De många kunskapsintensiva teknikföretag som är målgrupper för Linköping Science Park och inkubatorn Lead
- Linköpingsinitiativet – ett klimatnätverk där 19 av de största lokala energiförbrukande företagen och organisationerna, privata och offentliga, samverkar för att nå Linköpings koldioxidneutralitetsmål.
- Vreta Kluster- ett kompetens- och utvecklingscentrum för gröna näringar.
- Cleantech Östergötland- en arena för att lösa samhällets miljöutmaningar med hjälp av kunskap och miljöteknik.
- ÖBKN- Östergötland bygger klimatneutralt- vilka samlar ett 40-tal aktörer i bygg- och fastighetsbranschen i Östergötland med syfte att påskynda omställningen i branschen.
- CEGIS- Cirkulär ekonomi genom industriell samverkan, ett samverkansprojekt som främjar en ökad resurseffektivitet och samtidigt genererar affärsmässiga vinster för det lokala näringslivet.
- Logistikia – Östergötlands logistikkluster- för omställningen till klimatsmarta transporter i samverkan mellan näringslivet och det offentliga.
- Biogas Solutions Research Center- ett nationellt kompetenscentrum för forskning om och utveckling av biogaslösningar.

När det går bra för Linköpings företag, går det också bra för kommunen. Linköpings näringslivsprogram är ett strategiskt verktyg som sätter riktning framåt och lyfter fram de fokusområden med behov och möjlighet att utvecklas. Ett sådant område är Hållbarhet och resurseffektivitet.

Linköpings kommuns strategiska näringslivsråd är en arena för samtal mellan kommunens politiska ledning, de förvaltningar som har störst inverkan på näringslivsklimatet och representanter för Linköpings näringsliv.

Linköpings kommun och Linköpings universitet har sedan många år tillbaka ett omfattande samverkansarbete och kunskapsutbyte. Med ett förnyat samverkansavtal tecknat 2021 avser parterna att stärka och utveckla sina goda och långsiktiga relationer samt förtydliga organisationen och formerna för samverkan och det ska därutöver främja tillkomsten av nya samarbetsprojekt inom följande utvalda områden: Hållbar stadsutveckling, Hållbar tillväxt och Hållbar välfärd.

Linköpings universitet har anslutit sig till Klimatramverk för svenska lärosäten med fokus på utsläpp från lärosätenas egna aktiviteter och till viss del tas även den indirekta klimatpåverkan upp. LiU är även en av nio lärosäten som fått medel för att ta fram en öppen nätbaserad utbildning (MOOC) som ska stödja samhällets klimatomställning och omställningen till en cirkulär ekonomi. Detta som en del av regeringens satsning Klimatkompetenslyftet.

Samverkan med civilsamhälle och medborgare

Att fler gör klimatsmarta val i sin vardag är centralt för en hållbar utveckling. Klimatomställningen kan kännas jobbig och det kan vara svårt att förstå vad som behöver göras. Omställningen behöver därför designas på ett inkluderande sätt som ger kunskap och möjlighet att agera. Klimatomställningen är en möjlighet som kan bidra till att skapa livskvalitet och en resurseffektiv utveckling för alla som bor och verkar i Linköping idag och framtida generationer. Dialoger och möten med medborgare och civilsamhället har utökats, dels som en del av framtagandet av Klimathandlingsplan men även i utforskande syfte utifrån Viable cities uppmanran att skapa en omställningsarena- en plattform och ramverk för lokala intressenter att kunna samverka inom.

Genom föreningslivet kan invånarna ta initiativ till och genomföra gemensamma projekt som bidrar till fördjupad demokrati samt sociala, ekologiska och ekonomiska framsteg. Ett samhälle där människors ideella och idéburna engagemang tas tillvara är grunden för en stark demokrati och en förutsättning för klimatomställning. Kommunen har en hög ambition om att på olika sätt främja civilsamhällets arbete och har en viktig roll för klimatomställningen, som såväl samarbetspart som finansör. Sedan 2012 finns en Överenskommelse om samverkan mellan civilsamhället och kommunen som syftar till att stärka samverkan mellan kommunen och den idéburna sektorns organisationer för demokratisk förankring och vitalisering. Detta genom att underlätta lokal utveckling i stadsdelar och kommundelar, stärka organisationernas självständighet och möjlighet att ge röst åt och bilda opinion för sina intressen och att utveckla möjligheterna för den idéburna sektorns organisationer att utgöra viktiga aktörer inom välfärdsutvecklingen.

Ett miljö- och naturvårdsstipendium delas årligen ut av kommunfullmäktige i Linköping till enskild person, ideell förening, företag eller organisation, som utfört föredömliga insatser för miljön och naturen i Linköping.

Vid framtagandet av klimat- och energiprogrammet och dess handlingsplan har ett större antal dialoger med olika teman genomförts tillsammans med invånare och civilsamhälle, till exempel med arbetspendlare inom Linköpings Gröna resplan-området, med gymnasieelever samt med lokala föreningslivet. En digital och öppen enkät riktad till Linköpingsbor användes initialt för att bjuda in till fördjupade fokusgruppsamtal. För att nå föreningsliv och boende på landsbygden genomfördes en digital dialog under pandemin för att särskilt omhänderta landsbygdsperspektiv kopplat till energi och klimatfrågor.

Linköpings kommun avser att:

- Utforska formerna för att etablera en lokal omställningsarena –en plattform och ramverk för lokala aktörer med syfte att samarbeta och utveckla gemensamma missioner och aktiviteter med Linköpings klimatmål i sikte. Det handlar om att tillsammans formulera lösningar på klimatutmaningarna och stärka kraften i de insatser som görs, av såväl medborgare, civilsamhälle, näringsliv, akademi som kommunorganisation. Omställningsarenan är något omställningsteamet inom satsningen Klimatneutrala Linköping har uppdrag att bedriva processen för genom Viable cities.
- Bygga upp kommunens kompetens kring testbäddar och skapa miljöer eller öppna upp sin verksamhet för utveckling och test av innovationer. Riktiga behovsägare och snabba interaktioner med medborgarna är något som både akademi och näringslivet efterlyser.
- Erbjud Testbäddscheckar vars syfte är att stimulera små och medelstora företag som är verksamma inom klimat och energi att testa sina produkter och tjänster i första hand i Vallastaden och Ebbepark. Pilottesterna ska ingå i och redovisas som en del i projektet Klimatneutrala Linköping 2030.

3.5. Klimatinvesteringsplan

Linköping är en starkt växande kommun och bolagen inom koncernen kommer att fortsätta investera i snabb takt. Fokus är Hållbara investeringar för framtiden. Under 2017 bildade Linköpings kommun, Linköpings Stadshus, Tekniska verken i Linköping,

Stångåstaden och Lejonfastigheter den s.k. "Linköpingsgruppen" för att öka samverkan och skapa nya finansiella lösningar. Linköpingsgruppen har tagit fram ett gemensamt MTN-program (Medium Term Note) där bolagen lånar under gemensamma villkor fast i eget namn med kommunal borgen som säkerhet. Genom att skapa ett gemensamt Ramverk för gröna obligationer kan bolagen låna under det gemensamma programmet men med grön inriktning på sina investeringar.

För att uppnå Linköpings klimatmål behövs kunskap och ökad förståelse kring investeringsbehovet och de samhällsekonomiska värde och vinster klimatomställningen kan ge, exempelvis för hälsa, privatekonomi och offentlig ekonomi.

Att göra kostnads- och effektbedömningar av klimatåtgärder möjliggör för alla aktörer att prioritera de åtgärder som ger störst klimateffekt för den ekonomiska investeringen samt värdera samhälls- och affärsnyttor. Klimatnätverket Linköpingsinitiativet, de mest energiintensiva privata, offentliga och regionala bolagen, har identifierats som nyckelaktörer och kommer göras delaktiga i det arbetet.

Linköpings kommun avser att:

- Börja arbeta i en iterativ lärandeprocess kring klimatinvesteringsplaner inom kommunkoncernen och tillsammans med Linköpingsinitiativet (näringslivet) koppla arbetet till Linköpings klimatmål och kommande handlingsplan.

3.6. Digitalt stöd för genomförandet

Ett av Linköpings kommuns strategiska utvecklingsområden är att tillvarata digitaliseringens möjligheter. Kombinationen av digital transformation och ny teknik, hur verksamhet utförs och vilja till omställning skapar möjligheter att lösa klimatutmaningarna på helt nya sätt.

Linköpings kommuns arbete för att öka den digitala mognaden utgår från det politiskt antagna styrdokumentet Program för digital transformation. Det pågår ett systematiskt arbete med att kompetensutveckla och bygga en omställningsorienterad kultur liksom att mäta, följa upp och utvärdera arbetet internt inom kommunkoncernen inom ramen för digital transformation.

Linköpings kommun har regionalt och nationellt en framåtlutad position, bland annat genom att leda eller delta i nationella projekt såsom DigiInfra, City as a Platform och digital översiktsplan. Linköpings kommun har en fortsatt ambition att vara framstående i att ta till vara den digitala transformationens möjligheter. Som ett exempel på detta avser miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen implementera en ny verksamhetsplattform som på sikt säkrar en digital samhällsbyggnadsprocess.

Linköping ser digital transformation som ett centralt verktyg för att nå kommunens uppsatta klimatmål och ambitioner, men också för att skapa nytta för allmänhet, näringsliv och aktörer som behöver engageras och bli än mer delaktiga. En förutsättning för denna digitala transformation och utveckling av digitala tjänster är en standardiserad och kvalitetssäker datahantering, där kommunens olika verksamheter har förmågan att samla in data och dela data med varandra på ett kontrollerat sätt. Kopplat till klimatomställningen, som är väldigt komplex, är det även viktigt att på ett användarvänligt sätt kunna samla och visualisera klimatdata. Detta som verktyg för samsyn och förståelse kring vad som behöver göras för att målen ska uppnås.

Linköpings kommun avser att:

- Utveckla förmågor och förutsättningar för att öka insamling och tillgängliggörande av klimat och energirelaterade data (såväl statiska som strömmande data); och dela denna som öppen eller delad data. Detta förutsätter ett långsiktigt systematiskt arbete inom kommunkoncernen för utveckling av såväl den hårda som den mjuka digitala infrastrukturen från ett tekniskt, affärsmässigt och organisatoriskt perspektiv. Målsättningen är att skapa interoperabilitet mellan system och verksamheter. Vägledande principer i denna utveckling är användning av etablerade standarder och ramverk för att säkra modularitet och utbytbarhet och reducera leverantörsinlåsningar.
- Ta kontroll över sin data och datadrivna lösningar genom att systematiskt värdera behov och eftersträva ägande- eller nyttjanderätt av data i framtida upphandlingar.
- Visualisera klimatdata som ett verktyg för att få bättre engagemang, delaktighet och samsyn kring nuläge och målbild relaterat till Linköpings klimatmål.
- Utvärdera marknaden vad gäller tillgång till digitala verktyg som kan ge stöd att förstå effekt och värdera aktiviteter för klimatomställning. Detta i syfte att kunna använda sådana värderingar som evidensbaserat beslutsunderlag.
- Stärka relationen och uppdragen mellan de som arbetar med klimat och hållbarhet och de som arbetar med digitalisering och innovation inom kommunkoncernen.

3.7. Innovationsnav för klimatneutrala kommuner

I Linköping finns en känsla av att alla idéer går att förverkliga om man sträcker ut handen och vågar tänka i nya banor. Här finns en lång tradition av innovation och starka nätverk mellan universitet, offentlig sektor, näringsliv och samhället i övrigt. Regionen är dynamisk och det finns många starka innovationsmiljöer och en rad inkubatorer som bidrar till att forskningsresultat skapar tillväxt och nya företag. Linköping och hela regionen är duktiga på att samverka.

Det kommunägda bolaget Linköping Science Park har sedan starten 1984 vuxit sig till en innovationshotspot i världsklass. Hållbarhet är allt viktigare förutsättningar när bolag med stor tillväxtpotential utvecklas och Linköping Science Park erbjuder utvecklingsprogram, nätverk och mötesplatser för innovationer, forskning, företag och talanger.

I Linköping finns plats för både innovationsutveckling och nytänkande entreprenörer som vill ta en position i omställningsarbetet. För att underlätta nystartade företags väg mot tillväxt och lönsamhet finns företagsinkubatorn LEAD som erbjuder entreprenörer med innovativa och skalbara idéer en effektiv process för att snabbt och säkert utveckla idéerna till starka och expansiva företag. Det finns många nischade arenor

för innovation exempelvis; Cleantech Östergötland, East Sweden Game, Innovative Materials Arena – IMA, Aerospace Cluster Sweden, IoT World, Visual Sweden och Vreta Kluster.

Linköping är navet i en starkt växande region. Fem styrkeområden med potential för tillväxt är identifierade i regionens strategi för smart specialisering; Smarta, säkra och robusta uppkopplade produkter och system, Effektiv logistik, Visualisering och simulering, Miljönytta som affär och Avancerade material. Inom varje styrkeområde finns här framgångsrik forskning och framstående företag och nu utvecklas färdplaner som ska innehålla mål, avgränsningar och prioriteringar för arbetet framåt.

East Sweden Business Region är ett samarbete mellan alla offentliga, regionala aktörer som arbetar med tillväxt på något sätt; det vill säga Region Östergötland, kommunerna och företagsfrämjande organisationer. Inom East Sweden Business Region finns även en mindre grupp – Innovationskraftsgruppen där innovationsmiljöerna, inkubatorn, ALMI, och därtill alla regionala styrkeområden och kluster samlas.

Linköpings kommun är engagerad i både regionala, nationella och internationella nätverk exempelvis ICLEI, Klimatkommunerna, Fossilfritt 2030- rena resan m fl. Genom att dela och ta del av andras goda exempel ges förutsättningar för att snabbare nå klimatmålen. Genom att erbjuda stadens infrastruktur och verksamheter som testbädd bidrar kommunen till utveckling av nya och innovativa lösningar inom energiteknik, Internet of Things (IoT), transport- och mobilitetslösningar.

Linköpings kommun avser att:

- Genom Viable Cities fortsätta bygga kunskap kring missionsdrivet arbetssätt och innovationsledning. Att arbeta systematiskt och metodiskt med samskapande partnerskap bidrar till att kommunen vässar förmågan att mobilisera och bygga strukturer för ökad systeminnovation och ökad omställningstakt.
- Rigga kommunkoncernen att systematiskt börja arbeta med testbäddar och living labs med testbädd Ebbepark och Vallastaden som lärande exempel.

3.8. Klimatanpassning

Klimatförändringarna är i dag ett faktum och det innebär förändrade villkor för alla som lever på jorden. Oavsett om vi lyckas minska våra utsläpp nu så kommer vi drabbas av följderna av tidigare klimatpåverkan framöver. Krafttag behövs för att på allvar säkerställa att Linköping ställer om i en klimatsäker riktning. Det krävs att fokus flyttas från problem till lösningar och från planering till genomförande. Lika viktigt som det är att ta klimatansvar för att minska klimatpåverkan är det att anpassa samhället till ett nytt och ständigt föränderligt klimat. Detta är beroende av varandra och bör samordnas i så hög grad som möjligt. På så sätt skapas en trygg och hållbar kommun även i framtiden.

Det nya klimatet innebär att Linköping sannolikt kommer att bli varmare och få mer nederbörd än tidigare. För Linköping väntar temperaturhöjning, mer extremväder och översvämningar. De som påverkas mest av värmeböljor och väderkatastrofer är ofta de svagare grupperna i samhället. Därför är det viktigt att kommunen ställer om i tid och anpassar staden och verksamheterna till ett nytt klimat. Kommunen behöver genomföra åtgärder kopplat till infrastruktur och vattenförsörjning samt utrusta exempelvis vårdboenden för att klara högre temperaturer.

Linköpings Klimatanpassningsprogram syftar till att kommunens förvaltningar och bolag ska kunna bedriva den verksamhet som organisationen är skyldig att bedriva även i ett föränderligt klimat. Det ska även ge underlag för och bidra till att staden anpassas. Avsikten med dokumentet är att skapa en helhetsbild över risker kopplade till pågående och kommande klimatförändringar. Syftet är också att peka ut långsiktiga inriktningar och strategier med prioritering av särskilda utvecklingsinsatser för att anpassa kommunens verksamhet för att hantera dessa risker. Programmet konkretiseras i en handlingsplan som ligger till grund för klimatanpassningsarbetet inom kommunens förvaltningar och bolag.

Linköpings kommun deltar i flera forskningsprojekt med LiU, bland annat projektet BRIGHT som syftar till att bidra till effektiv klimatanpassning genom ny kunskap, optimerade metoder, förbättrade verktyg och användaranpassad data som hjälpa svenska kommuner att bättre anpassa sin bebyggelse till framtida värmeböljor.

Linköpings kommun avser att:

- Genomföra en Klimat- och sårbarhetsanalys för Linköpings kommun. En konsult anlitas för uppdraget och håller i workshops med förvaltningar och bolag. Målet är att få en objektiv bild av hur långt kommunen kommit i klimatanpassningsarbetet och att säkerställa att prioritering av åtgärder sker utifrån risk.
- Uppdatera Handlingsplanen för klimatanpassning och kommunens klimatanpassningsprogram baserat på Klimat- och sårbarhetsanalysen.
- Undersöka möjligheter och metoder för medborgarforskning (citizen science) tillsammans med Linköpings universitet m. fl. för att se hur detta kan bidra till ökad kunskap och delaktighet relaterat till klimatomställning och anpassning.
- Genomföra en workshop tillsammans med SMHI för att ta fram "Framtidsbilder" som verktyg för klimatanpassningsarbetet i kommunen.

3.9. Klimatsmart mobilitet

Kommunens översiktsplan och trafikstrategi visar inriktningen för stads- och trafikplanering. Viktiga delar är att bygga staden rundare och tätare och skapa ett intensivare och attraktivare stadsliv. För att klara detta har kommunen konstaterat att biltrafiken inte kan fortsätta att växa som idag. Istället behöver fler resor göras med andra mer resurseffektiva transportmedel. Verktyg för att uppnå detta är bland annat sänkta

hastigheter för biltrafik, att arbeta med parkering som styrmedel samt stora satsningar på infrastruktur på cykel- och kollektivtrafiken.

Transformationen av transportsystemet sker i snabb takt med elektrifiering, digitalisering och klimat som drivkrafter. Självkörande fordon, digitalt förmedlad samåkning, fasta och flytande bil- och cykeldelningstjänster och mobilitetstjänster såsom MaaS (Mobility- as- a- service) är några exempel på detta. Linköpings kommun ser sig som en möjliggörare för omställningen mot ett nytt mer hållbart och resurseffektivt persontransportsystem där gång, cykel och kollektivtrafik i kombination med tillgång till bil och delade mobilitetstjänster är i fokus. Med ett nyfikenhet och medvetet förhållningssätt har flertalet projekt initierats av eller tillsammans med Linköpings kommun som part exempelvis Ride the future- där Linköping är testbädd för VTIs självkörande bussar, Linköping MaaS och mobilitetshubbar.

En färdplan för smart mobilitet i Linköping har tagits fram och en tvärgrupp för smart mobilitet har bildats. Syftet är att genom bredare dialog med mobilitetsaktörer som är verksamma inom staden kunna identifiera gemensamma behov och samordna och förstärka gemensamma innovation- och utvecklingsprojekt inom området.

Cirka 40 000 personer på Linköpings största arbetsplatsområden omfattas idag av det kommuninitierade och löpande arbetet med "Gröna resplaner" där syftet är att genom samverkan med företag, fastighetsägare och mobilitetsaktörer öka andelen klimatsmarta pendlings- och tjänsteresor till, från och på jobbet.

Linköping har i decennier satsat på infrastrukturutbyggnad, drift och beteendepåverkansåtgärder för ökad cykling. En konceptutveckling och etablering av supercykelvägar i Linköping, Cykellänkar, har skett de senaste åren för att göra det mer attraktivt att välja cykeln istället för bilen vid pendlingsresor inom staden. Satsningarna har lönat sig för Linköping har de senaste åren legat på topplaceringar i såväl Kommunvelometern- som mäter och jämför kommunernas insatser för cykling samt Cyklistvelometern- där cyklisterna själva får bedöma sin cykelstad. I det sistnämnda hamnade Linköping 2022 på en första plats bland stora kommuner i Sverige.

Trafikverket har under året tagit ställning till var Ostlänken ska gå in och ut från centrala Linköping vilket ger tydliga förutsättningar för Linköpings stadsutveckling och staden står nu inför den största förändringen någonsin.

Linköpings kommun avser att

- Vidareutveckla tvärgrupper inom mobilitet med olika fokus exempelvis cykel och smart mobilitet. Med deltagare från olika enheter på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och externa aktörer med intresse och möjlighet påverka utvecklingen.

- Bredda omställningsdialogen med fastighetsägare, näringsliv och medborgare via det strategiska arbetet med Gröna resplaner och se över möjlighet att inrätta ett särskilt forum för cykeldialog.
- Utveckla formerna för att förstå och visualisera trafikflöden i kommunen där datan kan aggregeras och tillgängliggöras som delad eller öppen data. Detta dels som en del av miljö och samhällsbyggnadsförvaltningens utveckling av en ny verksamhetsplattform.

3.10. Rapportering och uppföljning

Kommunstyrelsen i Linköpings kommun ansvarar för uppföljningen av de mål som har definierats i Klimat- och energiprogrammet. Målen kommer att följas upp i samband med uppföljningen av den handlingsplan som är under framtagande, alternativt när så påkallas.

4. Viable Cities åtaganden

Innovationsprogrammet Viable Cities genomförs i bred samverkan, för att bidra till att ställa om till klimatneutrala städer 2030 som en del i det svenska åtagandet att uppfylla mål i Agenda 2030 och Parisavtalet. I detta ingår att vara internationella föregångare i städers omställning.

Viable Cities arbetar med en bredd av aktörer på tvärs över vetenskapliga discipliner, branscher och samhällssektorer. Det kopplar samman excellenta forskningsmiljöer med stora och små företag inom en rad branscher samt offentliga verksamheter och civilsamhällesorganisationer.

Inom ramen för den roll som Viable Cities har som strategiskt innovationsprogram kommer programmet att verka för följande::

4.1. Bättre regler

Viable Cities har för avsikt att skapa ett kompetensstöd med tillhörande policylab för att ge kommunen bättre överblick avseende nuvarande och kommande svensk och europeisk lagstiftning, regler och normer av relevans för städers klimatomställning. Detta innefattar processtöd för förändring av regelverk och normer för att i praktiken underlätta klimatomställningen. Detta kommer i ett första steg att koppla till utvecklingsarbetet kring systemdemonstratorer (se avsnitt 6).

4.2. Innovationer

För att underlätta för kommunen att implementera innovation som påskyndar klimatomställningen, kommer Viable Cities att bidra med kompetensnätverk och

processtöd, bland annat genom att engagera andra strategiska innovationsprogram i den fortsatta utvecklingen av Klimatkontrakt 2030, framför allt inom mobilitet, energi, byggd miljö, cirkulär ekonomi, hälsa och digitalisering. Utifrån samarbetsavtalet som finns med det strategiska innovationsprogrammet Drive Sweden kring klimatsmart mobilitet kommer samverkan utvecklas ytterligare med såväl städer som myndigheter kring detta område, inte minst med Trafikverket.

4.3. Samordnad finansiering

Viable Cities kommer på följande sätt understödja kommunens behov av finansiering av klimatomställning och verka för samarbete och synergi mellan myndigheter och andra aktörer som finansierar klimatomställning och hållbar stadsutveckling.

- Viable Cities kommer fortsatt arbeta med Klimatkontrakt 2030 med de 23 städerna och fem myndigheterna som är involverade i detta.
- Viable Cities har genom Rådet för Hållbara Städer startat ett samarbete för att skapa synergi mellan statliga myndigheters bidrag till städers klimatomställning och Klimatkontrakt 2030. Myndigheterna utvecklar samordningen kring de olika insatser som pågår inom området hållbar stadsutveckling, se 5.3 Samordnad finansiering.
- Viable Cities samarbetar med Kommuninvest och Europeiska Investeringsbanken EIB m fl i syfte att utveckla former för att förstärka den långsiktiga finansieringen av kommunens klimatinvesteringsplan.

Viable Cities arbetar vidare med att utveckla former för klimatinvesteringsplaner för städer med sikte på att stödja samtliga städer i satsningen Klimatneutrala städer 2030.

4.4. Samspel med EUs mission klimatneutrala städer

Viable Cities samverkar nära med de stödstrukturer som byggs upp kring EUs mission om klimatneutrala städer 2030 – såväl en plattform för EUs mission (EU mission platform, NetZeroCities) som CapaCITIES, ett nätverk av nationella noder, som partnerskapsprogrammet Driving Urban Transitions (DUT).

5. Myndigheternas åtaganden

Myndigheterna åtar sig att samverka inom det strategiska innovationsprogrammet Viable Cities. Myndigheterna bidrar på så sätt till syftet med det missionsdrivna arbetet att ställa om till klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Klimatkontrakt 2030 innebär att nya arbetssätt behöver utvecklas, såväl mellan olika aktörer och organisationer som mellan olika styrnivåer.

Under 2023 fortsätter myndigheterna utveckla arbetet i det myndighetsövergripande innovationsteamet. En fortsatt dialog med städer och regioner är viktig för att fånga upp behov och bidra till systemomställning. Arbetet innebär en aktiv medverkan i "Transition Lab Forum" som Viable Cities faciliterar, där gemensamma workshops, reflekterande samtal och lärseminarier är en viktig del. Nya arbetssätt kan även bestå i att myndigheterna initierar experiment och pilotprojekt.

Myndigheterna åtar sig att fortsätta det gemensamma arbetet kring följande utveckling under 2023 för att stödja kommunernas klimatomställning:

5.1. Lärande arbetssätt för policyutveckling

Myndigheterna samverkar för att skapa förutsättningar för en proaktiv dialog och lärande kring policyutveckling samt befintligt och kommande regelverk inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning.

Under 2023 utforskar och testar myndigheterna former, exempelvis policylab, för att identifiera hinder och utmaningar inom policy och regelverk för hållbar stadsutveckling och klimatomställning.

Myndigheterna fortsätter att bidra i aktiviteter som främjar utvecklingen av klimatinvesteringsplaner, digitalisering och datadelning, systemdemonstratorer och samverkansprocesser som rör flernivåstyrning.

Under Sveriges EU-ordförandeskap våren 2023 kommer myndigheterna vara involverade i flera av de cirka 150 EU-möten som kommer att hållas i landet. Mötena är arenor för lärande och policyutveckling och städer och regioner är viktiga deltagare. Bland annat planeras diskussioner om EUs urbana agenda om hållbar stadsutveckling och en konferens om Gröna städer.

5.2. Stöd till forskning, innovation och utveckling

Myndigheterna finansierar insatser för forskning, innovation, utveckling och systeminnovation som stödjer en snabbare klimatomställning.

Myndigheternas stöd riktar sig till olika typer av forskning, innovation, tillämpning och demonstration och till viss del investeringsstöd. Stöd tillhandahålls genom öppna utlysningar och andra former så som till exempel beställarnätverk, behovsägarnätverk och innovationsupphandling.

Som en del i omställningsarbetet har myndigheterna² och Viable Cities lanserat en satsning på urbana systemdemonstratorer. Under hösten 2022 genomfördes en första, så kallad designfas inom satsningen. Under 2023 kommer en uppföljande utlysning genomföras. Syftet med satsningen är att skapa en insatsform som tar ett tydligare systemperspektiv på omställningsarbetet.

5.3. Samordnad finansiering

För att skapa bättre framförhållning och samlad information utvecklar myndigheterna löpande samordningen kring de olika insatser som pågår inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Arbetet görs inom ramen för flera av myndigheternas befintliga uppdrag och uppgifter exempelvis Rådet för hållbara städer, strategiska innovationsprogram, de nationella forskningsprogrammen för klimat och hållbart samhällsbyggnad, och europeiska regionala utvecklingsfonden.

Under 2022 har myndigheterna initierat ett första test med några av städerna för att i dialog utveckla en metod för portföljanslys av myndigheternas samlade finansiering till städer. Innovationsarbetet avser att fortsätta under 2023. Det långsiktiga målet är att arbetet ska bidra i arbetet med städernas klimatinvesteringsplaner.

Hållbarstad.se är Rådet för hållbara städernas gemensamma webbplats. Under 2023 fortsätter utvecklingsarbetet med webbplatsen dels för att fortsatt synliggöra kommande finansieringsmöjligheter, dels för att göra den mer tydlig och användarvänlig.

5.4. Deltagande i europeiska initiativ för hållbara städer

Myndigheterna ingår och arbetar med flera olika europeiska initiativ för att stödja utvecklingen av hållbara städer och samhällen.

I arbetet med att stödja svenskt deltagande i forskningsprogrammet Horisont Europa 2021–2027 ingår att bidra i utformning av utlysningar och aktiviteter samt informera och ge råd till aktörer som planerar att delta i ansökningar i olika europeiska satsningar. Myndigheterna samverkar även i genomförande av EUs regionala utvecklingsfond 2021–2027 med insatserna för hållbar urban utveckling.

Myndigheterna fortsätter medverka i partnerskapet Driving Urban Transitions to a Sustainable Future³, där utlysningar och andra aktiviteter inom området hållbar stadsutveckling kommer att vara aktuellt under de kommande åren samt

² Vinnova

³ Energimyndigheten, Formas och Vinnova

EU-kommissionens satsning New European Bauhaus⁴, European Urban Initiative (EUI)⁵ och Urbact⁶

Myndigheterna bidrar även för att utveckla stödjande funktioner för de städer som valts ut att ingå i missionen 100 klimatneutrala städer. Ett exempel är programmet CapaCITIES⁷. Genom CapaCITIES initieras och stärks nationella förändringsprocesser för att etablera nationella nätverk och styrningsstrukturer.

6. Strategiska utvecklingsprojekt 2023

Under 2023 kommer följande strategiska utvecklingsprojekt att bedrivas inom Viable Cities Transition Lab i samverkan med övriga kommuner, med syfte att vid den kommande revideringen av Klimatkontrakt 2030 kunna vidareutveckla innehållet i kontraktet.

6.1. Systemdemonstration

Viable Cities utvecklar i samarbete med myndigheter systemdemonstratorer som en ny insatsform för att driva innovation på systemnivå. Detta för att åstadkomma transformation i linje med mission klimatneutrala städer 2030. En systemdemonstrator genomförs för att demonstrera omställning av hela samhällssystem i verklig miljö. En viktig del i insatsformen är en portfölj av insatser där nya lösningar, modeller, initiativ och experiment kopplas ihop till en större helhet. Många aktörer från olika sektorer mobiliseras i syfte att lära för att skala. Systemdemonstratorerna tar sin utgångspunkt i centrala områden i Klimatkontrakt 2030 och är tänkta att bidra till revideringar av kontraktet utifrån insikter från arbetet.

Vinnova och Viable Cities har tillsammans under 2022 inlett en designfas för att utforska hur systemdemonstratorer kan bli ett kraftfullt verktyg för omställningen till klimatneutrala städer. I samverkan med ett antal städer har sex konsortier inlett designfasen hösten 2022. Under 2023 planeras en utlysning för etableringsfas med ambitionen om att möjliggöra för ett antal systemdemonstratorer i Sverige. Parallellt planeras för fyra systemdemonstratorer i Bogotá (Colombia), Bristol (Storbritannien), Curitiba (Brasilien) och Makindye Ssabgabo (Uganda) inom Climate Smart Cities Challenge tillsammans med UN-Habitat. Ambitionen är att under 2023 stärka erfarenhetsutbytet mellan systemdemonstratorer nationellt och internationellt.

⁴ New European Bauhaus lyfter fram betydelsen av estetiska, sociala och kulturella värden i den gröna omställning.

⁵ European Urban Initiative, är en hub för hållbar stadsutveckling på EU-nivå. EUI ska erbjuda stöd till städer för att förbättra och öka sin kapacitet i att utforma strategier, policyer och projekt för hållbar stadsutveckling. (urban-initiative.eu).

⁶ Urbact är ett europeiskt samarbetsprogram för utbyte och lärande inom hållbar stadsutveckling, Tillväxtverket.

⁷ Energimyndigheten och Viable Cities deltar.

6.2. Konkurrenskraft och finansiering

En grundtes i missionsdriven innovation är att staten och offentliga organisationer på olika nivåer i samhället tar en aktiv roll i att samskapa och omforma marknader i samspel med näringslivet och andra samhällsaktörer som akademi och civilsamhälle. En stark mobilisering för omställning till klimatneutralitet kan ge förutsättningar för företag i Sverige att utveckla nya affärsstrategier som ger konkurrenskraft genom att driva en omställning till ett klimatneutralt och hållbart samhälle. Detta är avgörande för Sveriges ambition att vara världens första fossilfria välfärdsland och vårt klimatpolitiska ramverk. Under 2023 kommer Viable Cities att ytterligare förstärka samverkan med näringslivet för att kraftsamla för omställning. Det kommer att ske på flera nivåer. Inte minst genom samverkan med initiativ som Fossilfritt Sverige och Omställningslyftet. Likaså kommer utveckling ske för att förstärka den lokala mobiliseringen av företag i Klimatkontakt 2030 att utforskas.

Ett centralt inslag i Klimatkontrakt 2030 är att skapa en klimatinvesteringsplan med ett brett perspektiv på vilka investeringar som behöver ske för att åstadkomma klimatomställningen till 2030 i en stad (i betydelsen ett bredd av aktörer inklusive medborgare, civilsamhälle, företag, akademi och offentliga organisationer). I genomsnitt bedöms kommunen själv ha rådighet över cirka 15 procent av de investeringar som behövs. Ett angeläget arbete är att samla rätt aktörer från näringsliv (inklusive finansiell sektor), offentliga aktörer och civilsamhälle för att få till stånd nödvändiga investeringar och omrikta finansiella flöden för att ställa om till klimatneutralitet och samtidigt säkra mervinster av klimatomställningen som arbetstillfällen, ökad hälsa, inkludering och attraktiva livsmiljöer. Även upphandling är ett centralt inslag här. Viable Cities arbete kommer att fortsätta under 2023 för att säkra mobilisering av investeringar och utveckla metoder för klimatinvesteringsplaner.

6.3. Medborgarengagemang

Nuvarande samhällsutmaningar innebär att flera kriser sammanfaller med klimatkrisen. Det gäller bl a pandemin, kriget i Ukraina, kriser vad gäller energi, mat, råvaror och kritiska mineraler, biodiversitet och demografi. Detta innebär samtidigt en demokratisk utmaning där växande andelar av befolkningen känner sig utanför.

Detta ökar behovet av satsningar som syftar till inkludering och att sätta medborgarna i centrum för omställningen till klimatneutralt och hållbart samhälle, bl.a. genom nya former för medborgarinvolvering (exv. medborgarråd) och utveckling av attraktiva livsmiljöer (exv. New European Bauhaus). Viable Cities kommer under 2023 att vidareutveckla samarbete med städer, myndigheter och andra aktörer för att skapa förutsättningar för medborgarengagemang i klimatomställningen. Inte minst genom utveckling av nya former av medborgarinvolvering i lokala klimatkontrakt och samspel med europeiska satsningar på området.

6.4. Mission klimatneutrala städer 2030 internationellt

EU sjösatte i oktober 2021 fem missioner för ett nytt och innovativt sätt att arbeta tillsammans och förbättra människors liv i och utanför Europa. De fem s k uppdragen ska tackla stora samhällsutmaningar som hälsa, klimat och miljö och formulerar ambitiösa och tidsatta mål som ska nås till 2030. Ett av dem är 100 klimatneutrala och smarta städer – med och för medborgarna (kallad Cities Mission) som är en viktig del i att leverera Europas gröna giv med sikte på en klimatneutral kontinent 2050. Detta innebär en väsentlig förstärkning av det svenska arbetet med mission klimatneutrala städer 2030 och med Klimatkontrakt 2030 som verktyg för detta.

Under 2023 sker utvecklingsarbete för att ytterligare stärka kopplingen mellan det svenska och europeiska arbetet med mission klimatneutrala städer 2030. Det sker inom en rad initiativ som involverar såväl städer, myndigheter som Viable Cities som program. Exempel är NetZeroCities (som är en plattform för genomförande av Cities Mission, med utvecklingsarbete kring bl a Climate City Contract och Climate Investment plans), partnerskapet Driving Urban Transitions, CapaCITIES, New European Bauhaus m fl. New European Bauhaus-initiativet lanserades av EU-kommissionen i januari 2021, och kopplar samman EUs gröna giv med vår byggda miljö. I genomförandepLANEN för Cities Mission pekar EU-kommissionen på att EUs Climate City Contract ska möjliggöra medverkande städer att integrera och stärka värden och principer i New European Bauhaus-initiativet i sina planer för klimatneutralitet. Arbeta kring New European Bauhaus sker i samverkan med Boverkets (Rådet för hållbara städer) regeringsuppdrag att samordna Sveriges medverkan i New European Bauhaus.

En fortsatt utveckling av det globala samarbetet kring klimatneutrala städer 2030 kommer att ske. Detta tar framför allt utgångspunkt i ett flertal redan pågående arbeten, till exempel kopplat till det svenska ordförandeskapet i EU under våren 2023 och fortsättningen av Climate Smart Cities Challenge i de fyra städerna utanför EU i samarbete med UN-Habitat.

7. Gemensamt arbete kring uppföljning, utvärdering och uppdatering

Viable Cities och kommunen är överens om att genomföra en årlig uppföljning av kommunens resultat inom ramen för Klimatkontrakt 2030. Viable Cities tar fram underlag för en årlig uppföljning på kommunal och nationell nivå.

7.1. Viktigaste uppdateringar för kommunen

Linköpings kommun har kunnat växla upp klimatomställningsarbetet under året tack vare möjligheten att arbeta och lära genom satsningen Klimatneutrala städer 2030,

Viable cities. Lokala projektparter är Linköpings universitet, RISE, Linköpings Science Park, Sankt kors fastigheter AB och Campushallen/LSIF. Parterna har bland annat skapat ett omställningsteam vilket driver olika arbetspaket, bland annat kring att samverka och hantera strategiska frågor kopplat till datahantering och datadelning med fokus på data som är strategiskt viktiga i klimatomställningsarbetet. Ett annat område har varit att skapa förståelse, delaktighet och engagemang kring Linköpings klimatmål genom digitala och fysiska dialoger med medborgare, civilsamhälle och näringsliv.

Årets uppföljning av målet Koldioxidneutralt Linköping 2025 visar att åtgärder och insatser som gjorts har inneburit en minskning av koldioxidutsläpp inom kommunen, med drygt 35 % per invånare (2009 till 2019) samtidigt som invånarantalet under perioden ökat med ca 18 000 personer. För 2019 och 2020 syns en tydlig minskning av utsläppen jämfört med tidigare år och minskningarna återfinns främst i sektorerna transporter respektive hushåll. Uppföljningen visar att mängden egenproducerad förnybar eller resurseffektiv el ökat, exempelvis genom att investera i en lokal solcellsanläggning och vindkraftspark utanför Sunne i Värmland. Minskade utsläpp i kombination med ökad kompensation innebär att nettot, dvs. kvarvarande utsläpp för att nå neutralitet till 2025 har minskat betydligt.

Linköpings kommun och 19 av Linköpings största energikonsumerande bolag och organisationer har signerat ytterligare en avtalsperiod för Linköpingsinitiativet. Tillsammans ska parterna bidra till nå etappmålet koldioxidneutralt Linköping 2025.

Linköpings kommunala bolag har genomfört ett antal spännande aktiviteter för klimatomställning,

Här följer ett axplock:

- Tekniska verken, kommunens energibolag, har byggt en 45 meter hög ackumulatortank- en cylinderformad stålbehållare som ska fungera som ett värmelager för fjärrvärme. Det lagrade varmvattnet kommer till nytta vid köldknäppar då man behöver öka produktionen, främst under morgontimmarna. Tekniska verken utvecklar även en pilotanläggning för klimatsmart underjordisk fjärrvärmelagring i Vallastaden. Innovativ värmelagring gör behovet av att starta reservpannor minskar samtidigt som fjärrvärmens blir mer leveranssäker under kalla vinterdagar.
- Lejonfastigheter, som äger och förvaltar samhällsfastigheter, har etablerat en återbrukshubb för begagnat byggmaterial. Återbrukshubben är ett steg på vägen mot ett mer cirkulärt byggande och minskad klimatpåverkan. Tidigare har de haft en driftleverantör, men nu anställs kommuninvånare som befinner sig långt från arbetsmarknaden för ändamålet i samverkan med Integrations- och arbetsmarknadsförvaltningen.

- Stångåstaden, Linköpings kommunala bostadsbolag, har utvecklat en modell för minskad klimatpåverkan vid nyproduktionsprojekt, vilken innebär att anbudslämnarna ska redovisa klimatpåverkan under produktionsfasen samt ange mellan fem-åtta förslag på att minska projektets klimatpåverkan. Modellen har blivit mycket positivt mottagen av entreprenörer. Med klimatmålen i sikte är ambitionen att öka takten i arbetet med att testa olika material, innovationer och flexibla lösningar för att få ner klimatpåverkan från byggandet ytterligare.
- Sankt kors, kommunens kommersiella fastighetsbolag, har byggt Linköpings första kontorshus i trä. Detta som ett led i uppdraget att öka andelen av byggandet med träbyggnadsteknik vilket definierats i kommunens antagna Träbyggnadspolicy. Projektet har givit Sankt Kors som beställare, projektledare (konsult) och entreprenörer värdefull kunskap, i allt från projektmodell till slutresultat för att kunna omsätta i framtida trähusprojekt med lägre klimatpåverkan.

7.2. Mest angelägna erfarenheter att dela för kommunen

En framgångsfaktor för Linköpings klimatarbete har varit att politiken tidigt antog det tydliga målet Koldioxidneutralt Linköping 2025. Målet har haft ett viktigt signalvärde som utan detaljstyrning lett till att såväl kommunala bolag som en stor del av kommunens verksamheter arbetat med breda åtgärder för att minska utsläppen. Målet har dessutom följt med mellan mandatperioderna vilket visar på politikens enighet kring målet.

De mest angelägna erfarenheterna som Linköpings kommun vill dela med sig av är följande:

- En styrka i klimatarbetet är kommunkoncernens helägda bolag. Dessa kommunala bolag är centrala aktörer i verksamhet som bland annat involverar avfallshantering, kraftvärmeproduktion, tillhandahållande av lokaler och bostäder. Genom ägardirektiv finns möjlighet att påverka bolagens verksamhet. Genom bolagen kan Linköpings kommun nå och påverka Linköpingsbor i deras olika roller som bland annat hyresgäster i det kommunala bostadsbolaget.
- Linköpings kommun har en stark forsknings- och innovationskultur inte minst genom Linköpings universitet och de techföretag där en majoritet finns etablerade på Mjärdevi, koordinerade av Linköping Science Park. Innovativa företag inom miljöteknik driver även på utvecklingen där bland annat Cleantech Östergötland och Tekniska verken är centrala aktörer. Sammantaget har samverkan med såväl akademi och näringsliv en stor påverkan på kommunens klimatarbete.
- Linköpings kommun har varit tidiga inom ramen för teknisk utveckling som präglats av cirkularitet och symbios, vilket bland annat resulterat i att det kommunala bolaget Tekniska verken varit pionjärer inom biogasproduktion samt utvecklade samarbeten inom ramen för CEGIS-Cirkulär ekonomi genom industriell samverkan.

- Förutom att reducera växthusgasutsläpp arbetar Linköpings kommun, genom Tekniska verken, med kompensande åtgärder för att balansera återstående utsläpp. Detta sker exempelvis genom att investera i förnybar el genom etablering av en solcellsanläggning lokalt och en vindkraftspark i Värmland. Det sker även genom att producera biogas som säljs utanför kommunens gränser.
- I Linköping finns Sveriges nöjdaste cyklister, enligt Cyklistvelomentern 2022. Stadens satsningar på att förbättra cykelinfrastrukturen exv. Cykellänkar och utveckling av sopsaltstråk, informationskampanjer och beteendepåverkansinsatser har lönat sig. Hela 86% av Linköpings cyklister skulle rekommendera andra att cykla i kommunen.

7.3. Viktigaste uppdateringar för Viable Cities

Under 2022 har ett omfattande arbete gjorts för att ge goda förutsättningar för alla 23 signerande städer att fördjupa sitt arbete med mission klimatneutrala städer 2030, då 14 städer tillkommit i oktober 2021. Vidareutveckling har gjorts av plattform för snabbare lärande genom Viable Cities Transition Lab Forum, City Labs, Klimatfrukostar och en rad olika format för möten mellan städer och myndigheter och andra aktörer. Vidare har samspelet med de signerande myndigheterna utvecklats för att fördjupa processen med Klimatkontrakt 2030 ytterligare. Viable Cities har även bidragit med underlag till regeringsuppdraget om lokal och regional klimatomställning som är ett av underlagen till regeringens kommande klimatpolitiska handlingsplan.

Under året har arbetet intensifierats för att utveckla praktiska och forskningsbaserade verktyg och metoder för klimatinvesteringsplaner. En första prototyp av ett beräkningsverktyg finns sedan i oktober tillgängligt för samtliga 23 signerande städer. Under året har också konceptutveckling kring systemdemonstratorer fortsatt och under hösten har en designfas av en helt ny satsning lanserats i samarbete mellan Vinnova och Viable Cities som involverar ett flertal städer.

Under 2022 har Viable Cities ansvarat för ett regeringsuppdrag, Thriving North (stöd till innovationsarbete inom hållbar stads- och samhällsutveckling i Norrbotten och Västerbotten). En första prototyp av ett regionalt klimatkontrakt utvecklats med en arbetsgrupp med representanter från regionerna och länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbotten. Vidare har en plattform initierats för regional samhällsomställning i norra Sverige. Plattformen, med namnet Thriving North, bärs nu vidare av fler aktörer i de fyra norra regionerna.

EUs arbete med mission klimatneutrala städer 2030 har intensifierats under året. I september 2021 lanserades mission Klimatneutrala städer 2030 som en av de fem missionerna. Då inbjöds städer över hela Europa att göra en intresseanmälan att bli föregångare i omställningen till klimatneutralitet. Så mycket som 377 städer anmälde intresse. I juni 2022 valdes 112 städer ut för att bli pionjärer i klimatomställningen, varav 100 inom EU och 12 i associerade länder. Av dessa 112 finns sju svenska städer som återfinns bland de 23 som signerar Klimatkontrakt 2030.

Den europeiska plattformen NetZeroCities har under det senaste året inlett arbetet med att stödja implementeringen av mission klimatneutrala städer 2030 inom EU. Inte minst för att underlätta omställningen i de 112 städerna. Viable Cities medverkar i arbetet. NetZeroCities håller nu bl a på att utforma ett klimatkontrakt för städer i hela EU som verktyg för snabbare klimatomställning. Här är klimatinvesteringar en viktig del.

Två nya kompletterande initiativ har initierats under 2022 som ska stötta mission klimatneutrala städer 2030 i EU. Det första är partnerskapet Driving Urban Transitions där Viable Cities deltar tillsammans med Vinnova, Energimyndigheten och Formas från Sverige. Här sker samarbetet med nationella aktörer från ett stort antal länder. Framför allt handlar det här om finansiering av internationella satsningar inom tre områden som kan bidra till snabbare klimatomställning: energipositiva stadsdelar, cirkulär urban ekonomi och 15-minutersstaden. Det andra är initiativet CapaCITIES. Detta EU-samarbete syftar till att underlätta etableringen av nationella strukturer för att möjliggöra klimatomställningen i städer liknande Viable Cities i Sverige och CitiES2030 i Spanien.

Den globala innovationstävlingen Climate Smart Cities Challenge har under året gått in i en ny fas och team av företag och organisationer arbetar nu i de fyra städerna utanför EU i samarbete med UN-Habitat.

7.4. Viktigaste uppdateringar för myndigheterna

Arbete inom myndigheternas Innovationsteam

Under 2022 har myndigheterna i Klimatkontraktet fortsatt utveckla arbetet inom sitt innovationsteam. Teamet har bland annat sammanställt en överblick av myndigheternas olika stödformer och finansieringsinstrument och medverkat till att utlysningar som rör klimatomställning och hållbara städer kontinuerligt publiceras på webbplatsen Hållbarstad.se.

Innovationsteamet har medverkat i Viable Cities Transition Labs och deltagit i workshops och möten i syfte att lära mer om städers klimatinvesteringsplaner och myndigheternas roll i arbetet. Tillsammans med några av städerna har innovationsteamet testat att utveckla stöd och former för analys av myndigheternas gemensamma finansiering (bl a olika forskning- och innovationsprogram, stadsmiljöavtal) de senaste fem åren. Syftet är att arbetet på sikt ska bidra till åtaganden om samordnad finansiering och städernas arbete med klimatinvesteringsplanering.

I myndigheternas löpande arbete finns många åtgärder och initiativ som har betydelse för städernas arbete med klimatomställning. Att samla och informera om dessa är en viktig uppgift för myndigheterna. Nedan följer ett urval som stöder eller på annat sätt berör städerna.

Stöd till forskning, innovation och utveckling

Under året har myndigheterna genomfört flera utlysningar i syfte att underlätta omställningen i städer.

Vinnova har i samarbete med Viable Cities bland annat genomfört utlysningen Designfas av urbana systemdemonstratorer. En uppföljande utlysning sker våren 2023, Andra exempel från Vinnova är Hållbar tillgänglighet i hela Sverige, om mobilitet i glesbygd, i samarbete med Drive Sweden och Viable Cities, Civilsamhällets lösningar för klimatomställning, samt Innovationer för en minskad elanvändning i samarbete med Energimyndigheten.

Tillväxtverket har haft utlysningar från Europeiska Regionala utvecklingsfonden, Ta fram lokal strategi för Hållbar urban utveckling, och utlysningen Driva plattform för samverkan och erfarenhetsutbyte. Staden som nav för grön och digital omställning är en satsning inom Omställningslyftet som också finansieras av Regionalfonden. Satsningen syftar till att ta fram nya praktiska arbetssätt för att arbeta med systeminnovation för lokal, grön omställning.

Formas har genomfört utlysningen Klimatneutrala och inkluderande kommuner för att öka kommuners kapacitet och förmåga att påskynda omställningsarbetet mot klimatneutralitet som kännetecknas av social inkludering och jämlika livsvillkor. Inom det nationella forskningsprogrammet för hållbart samhällsbyggande har Formas genomfört en utlysning på Forskarskolor för hållbart samhällsbyggande. Forskarskolorna syftar till att stärka kompetens- och kunskapsutvecklingen och är alla tydligt tvärvetenskapliga, praktisknära och utmaningsdrivna. Flera kommuner ingår i forskarskolorna. Formas finansierar även varje år många forsknings- och innovationsprojekt inom miljö, samhällsbyggnad och areella näringar i flertalet nationella och internationella utlysningar.

I Trafikverkets utlysningar om Stadsmiljöavtal kan kommuner och regioner söka stöd som leder till en ökad andel persontransporter med kollektivtrafik eller cykeltrafik och hållbara godstransportlösningar.

Energimyndigheten har genomfört utlysningar inom följande program som är relevanta för hållbara städer och samhällen, Människa, Energisystem och samhälle, Spara och Bevara, Design för energieffektiv vardag, Transporteffektivt samhälle samt E2B2, Energieffektivt byggande och boende, Forskarskola Energisystem samt Biobaserat samhälle-Bio+.

Energimyndigheten finansierar sedan många år beställargrupper och nätverk för att skapa en plattform för nära samverkan mellan branschaktörer och staten i syfte att minska energianvändningen i byggnader. Energimyndigheten finansierar även den kommunala och energi- och klimatrådgivningen som riktar sig till hushåll och privata aktörer.

Impact Innovation är namnet på nästa generation strategiska innovationsprogram. Utlysning för förberedelseprojekt öppnades under året. En av de tre inriktningarna är Attraktiva och välfungerande samhällen, där inte minst städer är en viktig målgrupp.

På ett internationellt plan utlyser Formas, Energimyndigheten och Vinnova tillsammans medel så att aktörer verksamma i Sverige kan delta i internationella forsknings- och innovationsprojekt som tar sig an urbana utmaningar inom det europeiska partnerskapet Driving Urban Transition (DUT). I första utlysningen ingår 27 länder. På ett övergripande plan adresserar partnerskapet frågor om energi, mobilitet och resursanvändning i en urban kontext.

Myndigheters arbete och särskilda regeringsuppdrag

Energimyndigheten har arbetat tillsammans med Tillväxtanalys, Trafikanalys och Länsstyrelsen i Uppsala län för att ta fram underlag till regeringens nästa klimathandlingsplan. I uppdraget om lokal och regional klimatomställning genomfördes ett stort antal dialoger med kommuner, regioner, myndigheter, forskningsaktörer, näringsliv och andra relevanta aktörer ligger till grund för hindersanalysen och de förslag till styrmedel eller åtgärder som presenterades. På Energimyndigheten pågår en stor mängd uppdrag relaterade till elektrifieringsstrategin, energieffektivisering och trygg energiförsörjning samt uppbyggnaden av ett nationellt centrum för koldioxidavskiljning och lagring (CCS).

Klimatkontraktmyndigheterna ingår även som fem av 14 medlemmar i Regeringens Råd för hållbara städer. I mars 2022 fick rådet ett förlängt och ändrat uppdrag med tydligare fokus på att arbeta mot mål 11 Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030. Flera av myndigheterna har medverkat i Boverkets koordineringsuppdrag inom nytt europeiskt Bauhaus (NEB). Ett exempel är utlysningen Idéer för framtidens Kiruna, Gällivare, Boden, Luleå, Skellefteå och Umeå – idéskisserna klara i projektet Visioner: i norr – Hållbar Stad (hallbarstad.se).

Trafikverkets kunskapsforum – Arena transporteffektiv stadsmiljö är en del av ett regeringsuppdrag (2019–2022) om att genomföra informations- och kunskapshöjande åtgärder för omställning av transportsektorn till fossilfrihet. Ett forsknings- och innovationsprogram för Geofencing som finansieras av Trafikverket och drivs av Closer på Lindholmen samlar nödvändiga aktörer inom samhälle, näringsliv och akademi för att tillsammans ta fram lösningar som ska främja användningen av geofencing i styrning av transportsystemet.

Ett axplock av arbeten som berör utveckling av systeminnovation är Utvecklade arbetssätt och processer för ökade synergier mellan regionala, nationella och internationella innovationsinsatser, Systeminnovation i städer, (Vinnova), Stärka det regionala arbetet med hållbar utveckling (flera myndigheter), bidra till kommande diskussioner om EUs urbana agenda (Formas) samt Vinnovas satsning på att stödja städernas förmåga att leda och organisera innovation, bl a genom det följeforskarnätverk som i

snart 10 år följt utvecklingen av satsningen Innovationsplattformar för hållbara städer, och projektet Accelerera som utvecklar och erbjuder stöd för innovationsledning i kommunerna enligt ISO-standard.

Ny myndighet bland signatärerna

Naturvårdsverket har beslutat att signera Klimatkontrakt 2030 i december 2022 och kommer därmed att fortsatt vara delaktiga i processen.

8. Kontraktet

Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, så som de formuleras ovan, ska gälla för 2022. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Klimatkontrakt 2030

Mellan Linköpings kommun, myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

Stockholm den 8 december 2022. Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, så som de formuleras ovan, ska gälla för 2023. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Mikael Sanfridson

borgmästare,
Linköpings kommun

Olga Kordas

programchef,
Viable Cities

Robert Andrén

generaldirektör,
Energimyndigheten

Darja Isaksson

generaldirektör,
Vinnova

Johan Kuylenstierna

generaldirektör,
Formas

Elisabeth Backteman

generaldirektör,
Tillväxtverket

Roberto Maiorana

generaldirektör,
Trafikverket

Björn Risinger

generaldirektör,
Naturvårdsverket

Bilaga 1 – länkar till dokument

Nedan finns länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för Linköping.

Länkar till relevanta dokument övriga länkar

[Linköpings Klimat- och energiprogram \(2022-2030\)](#)

[Kommunkoncernens handlingsplan för koldioxidneutralt Linköping 2021-2023 med utblick mot 2025](#)

[Uppföljning av måluppfyllelse för Koldioxidneutralt Linköping 2025 för år 2019 och 2020](#)

[Program och handlingsplan för Klimatanpassning](#)

[Linköpings initiativet](#)

[Linköpings arbete med Gröna resplaner](#)

[Klimatsmart Linköping- sajt](#)